

KİTABXANAŞÜNASLIQ VƏ İNFORMASIYA

ELMİ-NƏZƏRİ VƏ
PRAKTİKİ JURNAL

*“Kitabxanaşünaslıq və informasiya” jurnalı
08.10.2010-cu il tarixində Beynəlxalq İSSN
Mərkəzi (Paris, Fransa) tərəfindən 2219-5882
nömrəsi ilə ardı davam edən nəşrlərin
beynəlxalq reyestrinə daxil edilmişdir.*

№ 1 (22)

Bakı – 2017

**Təsisçi və
baş redaktor:**

Abuzər XƏLƏFOV
*Əməkdar elm xadimi, BDU-nun fəxri
professoru, BMT yanında Beynəlxalq
İnformasiyalaşdırma Akademiyasının
akademiki, tarix elmləri doktoru,
professor*

Baş redaktor müavini:

Knyaz ASLAN
*Fəlsəfə doktoru
(pedaqogika üzrə), dosent*

Məsul katib:

Pərviz KAZİMİ
*Fəlsəfə doktoru
(tarix üzrə), dosent*

Redaksiya heyəti:

*Zülfü Toman, Türkiyə Milli Kitabxanasının direktoru
Roman Motulskiy, Belarus Milli Kitabxanasının direktoru
Azad Qurbanov, fəlsəfə doktoru (fizika-riyaziyyat elmləri üzrə),
dosent, Kitabxanaçılıq-informasiya fakültəsinin dekanı
Aybəniz Əliyeva-Kəngərli, filologiya elmləri doktoru
Xəlil İsmayılov, tarix elmləri doktoru, professor
Umutkan Munalbaeva, Qazaxıstan Milli Akademik
Kitabxanasının direktoru
Kərim Təhirov, fəlsəfə doktoru (tarix üzrə),
Azərbaycan Milli Kitabxanasının direktoru
Mayıl Əhmədov, Prezident Kitabxanasının direktoru
Lətifə Məmmədova, fəlsəfə doktoru (tarix üzrə)
Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət Nazirliyinin sektor müdiri
İrina Juravlyova, V.N.Karazin adına Xarkov Milli Universiteti
Mərkəzi Elmi Kitabxanasının direktoru
Vladimir Klyuyev, pedaqoji elmlər namizədi, professor
Elçin Əhmədov, fəlsəfə doktoru (pedaqogika üzrə), dosent
Nadir İsmayılov, fəlsəfə doktoru (pedaqogika üzrə), dosent*

Jurnal Azərbaycan Respublikası Ədliyyə Nazirliyində qeydə alınmışdır.
Şəhadətnamə № 3135, 16.03.2010.

Redaksiyanın ünvanı: Az 1014, Bakı, Rəsul Rza küç., 125
Bakı Dövlət Universiteti, 2 saylı tədris korpusu, mərtəbə 4, otaq № 410
Əlaqə telefonu: 439-03-66; (050) 365-48-41
№1 (22) Yanvar-Aprel, 2017

© "Kitabxanaşünaslıq və informasiya", 2017, №1 (22).

**“FƏXRİ PROFESSOR” ABUZƏR XƏLƏFOV – 85
GÖRKƏMLİ KİTABXANAŞÜNAS ALİMİN YUBİLEYİ**

**BDU, Kitabxanaşünaslıq kafedrasının müdiri
dos. ƏHMƏDOV E.Y.**

Məqalədə BDU-nun Fəxri professoru Abuzər Xələfovun 85 illik yubileyi ilə bağlı həyata keçirilmiş tədbirlər ümumiləşdirilmişdir.

Açar sözlər: Abuzər Xələfov, fəxri professor, 85 illik yubiley

2017-ci il dekabrın 25-də Azərbaycanın görkəmli kitabxanaşünas alimi, BMT yanında Beynəlxalq İnformasiyalaşdırma Akademiyasının akademiki, Azərbaycan Respublikasının Əməkdar elm xadimi, Əməkdar mədəniyyət işçisi, Bakı Dövlət Universitetinin Kitabxanaşünaslıq kafedrasının məsləhətçi professoru, Prezident təqaüdcüsü, “Şöhrət” ordenli, tarix elmləri doktoru, “Fəxri professor” Abuzər Alı oğlu Xələfovun 85 yaşı tamam oldu. Yubileyin respublika səviyyəsində təntənəli şəkildə keçirilməsi məqsədi ilə bir sıra dövlət qurumları xüsusi əmrlər vermiş, müəyyən tədbirlərin həyata keçirilməsi nəzərdə tutulmuşdu.

Bakı Dövlət Universitetinin rektoru, akademik A.M.Məhərrəmovun 20.10.16. R-88 sayılı “Yubileyin keçirilməsi haqqında” əmri ilə Fəxri professor A.Xələfovun 85 illik yubileyinin keçirilməsi qərara alınmışdı. BDU rektorunun əmri ilə yubileyi keçirmək üçün 9 nəfərdən ibarət təşkilat komitəsi yaradılmışdı. Təşkilat komitəsinin sədri akademik A.M.Məhərrəmov, katibi isə dosent E.Əhmədov təsdiq olunmuşdu. Əmrdə “Fəxri professor” A.Xələfovun elmi-pedaqoji fəaliyyətinə həsr edilmiş bir sıra kitabların, Azərbaycanın görkəmli elm və mədəniyyət xadimlərinin prof. A.Xələfov haqqında ürək sözlərindən ibarət məcmuə hazırlanıb nəşr edilmişdir. Bundan başqa, 2016-cı ilin oktyabr-noyabr aylarında Kitabxanaçılıq-informasiya fakültəsində prof. A.Xələfova həsr olunmuş “İnformasiya cəmiyyəti şəraitində Azərbaycanda kitabxanaşünaslığın müasir problemləri” mövzusunda elmi konfransın, noyabr ayında Azərbaycan Respublikası kitabxana ictimaiyyətinin və BDU-nun Kitabxanaçılıq-informasiya fakültəsi məzunlarının prof. A.Xələfovla görüşünün keçirilməsi, dekabr ayında A.Xələfovun elmi-pedaqoji və ictimai fəaliyyətinə həsr olunmuş kitab sərgisinin və fotostend təşkili edilmiş, 2017-ci ilin dekabrında BDU-nun akt zalında təntənəli yubiley iclası keçirilmişdir. Artıq həmin tədbirlərin demək olar ki, hamısı uğurla həyata keçirilmiş, professor Abuzər Xələfovun yubiley təntənələri bayram ab-havası yaratmışdır. İndiyə qədər Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin, Bakı Dövlət

Universiteti rektorluğunun əməllərinə əsasən ölkəmizin bir neçə yaxın elm, təhsil, mədəniyyət ocağında yubilyarlarla görüşlər, digər mədəni-kütləvi tədbirlər keçirilib, müxtəlif televiziya kanallarında, radio dalğalarında verilişlər hazırlanmış, 20-yə yaxın qəzetdə, jurnalda məqalələr çap olunmuşdur. Yubileylə bağlı professor Abuzər Xələfovun 85 illiyinə həsr olunmuş dos. E.Y.Əhmədovun “Uşaq və gənclərin kitabxana-informasiya təminatı” adlı, dos. M.Ə.Məmmədovun “Azərbaycanda texniki kitabxanaların inkişafı” adlı monoqrafiyaları, dos. S.A.Sadıqovanın “Azərbaycan kitabxanaşünaslıq elmi məktəbinin banisi A.A.Xələfov 85” adlı məqalələr toplusu, professor A.Xələfovla, dos. A.Qurbanovun “Kitabxanaşünaslığın kompüterləşməsinin əsasları” adlı dərslik prof. A.Xələfovla f.d.P.Kazımının “Türk dünyası milli kitabxanaları” adlı dərs vəsaiti və Kitabxanaşünaslıq – informasiya elmi-nəzəri və praktik jurnalının yubiley buraxılışı nəşr edilmişdir.

C.Cabbarlı adına Gənclər Kitabxanasında

Cəfər Cabbarlı adına Respublika Gənclər Kitabxanasında 11 noyabr 2016-cı il tarixdə Azərbaycanda kitabxanaşünaslıq elminin banisi, Birləşmiş Millətlər Təşkilatı yanında Beynəlxalq İnnovasiyalaşdırma Akademiyasının akademiki, Azərbaycan Respublikasının Əməkdar elm xadimi, Azərbaycan Kitabxanaçılar Cəmiyyətinin prezidenti, Bakı Dövlət Universitetinin fəxri professoru, tarix elmləri doktoru, “Şöhrət” ordenli Abuzər Xələfovun anadan olmasının 85 illiyi münasibəti ilə musiqili ədəbi-bədii gecə keçirildi. Tədbiri giriş sözü ilə kitabxananın direktoru Tahir Sadıqov açıb görkəmli alim Abuzər Xələfovun həyatı və Azərbaycanda kitabxanaşünaslıq elminin inkişafı sahəsində dəyərli fəaliyyəti haqqında ətraflı məlumat verdi. BDU-nun kitabxanaçılıq-informasiya fakültəsinin dekanı, fizika, riyaziyyat üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Azad Qurbanov çıxışında qeyd etdi ki, professor A.Xələfov Azərbaycan elm və mədəniyyətinə çox böyük töhfələr verib. Fakültənin bütün fəaliyyəti, uğurları məhz Abuzər müəllimin adı ilə bağlıdır. Onun həyat yolu hər bir Azərbaycan vətəndaşı üçün örnək, nümunədir. O, öz yetirmələri olan çoxsaylı kitabxana ictimaiyyəti arasında çox böyük hörmətə və nüfuza malikdir. A.Xələfov yüksək səviyyəli alim, pedaqoq, rəhbər işçi, fəal ictimai xadimdir. Onun səmərəli elmi tədqiqat fəaliyyəti Azərbaycanda və xarici ölkələrdə geniş şöhrət qazanmışdır. BDU-nun kitabxanaşünaslıq kafedrasının müdiri, pedaqogika üzrə fəlsəfə doktoru Elçin Əhmədov, kitabxanaşünaslıq və nəşriyyat işi kafedrasının müdiri, fəlsəfə doktoru, dosent Knyaz Aslan, biblioqrafiyaşünaslıq kafedrasının müdiri Nadir İsmayılov görkəmli alim Abuzər Xələfovun həyatı, səmərəli fəaliyyəti haqqında geniş məruzə ilə çıxış

etdilər. Bu böyük insan BDU-nun canlı sütunlarından biridir. Görkəm alim Abuzər Xələfov uzun illərin müəllimlik fəaliyyətində dərs dediyi tələbələrlə bağlı xatirələrindən, indi həmin tələbələrin onunla eyni fakültədə çalışmalarından və elmi yaradıcılığı, çoxsaylı kitabları, gələcək planları haqqında danışdı. BDU-nun Kitabxanaçılıq-informasiya fakültəsinin tələbələri Firuzə Tağıyeva və Leyla Zərbəliyeva Abuzər müəllimə həsr olunmuş şeirlər söylədilər.

Prezident Kitabxanasında

17 noyabr 2016-cı il tarixində Azərbaycan Respublikası Prezident Kitabxanasının Konfrans zalında görkəmli kitabxanaşünas alim, tarix elmləri doktoru, professor Abuzər Xələfovla kitabxana kollektivinin görüşü keçirilmişdir.

Görüşü giriş sözü ilə açan Prezident Kitabxanasının direktoru Mayıl Əhmədov görkəmli alimin 85 illik zəngin həyat yolu barəsində danışmış, yubilyara Prezident Kitabxanasının adından hədiyyələr təqdim etmişdir. Görüşdə BDU-nun Kitabxanaçılıq – informasiya fakültəsinin və ölkənin aparıcı kitabxanalarının nümayəndələri də iştirak etmişlər.

Altmış beş ilə yaxın elmi-pedaqoji fəaliyyətlə məşğul olan yubilyar kitabxana işi, kitabxanaşünaslıq, təhsil və informasiya sahələrinin tarixinə və nəzəriyyəsinə dair 300-dən artıq monoqrafiya, dərslik, dərs vəsaiti, elmi məqalə və tədris metodiki materiallar çap etdirmişdir. Ölkəmizdə kitabxana işinin tarixi sahəsində ilk elmlər doktoru olan A.Xələfov indiyədək 30-yə yaxın elmlər doktoru və elmlər namizədi yetirmişdir. Professor A.Xələfovun üç cildlik “Azərbaycanda kitabxana işinin tarixi”, “Kitabxanaşünaslığa giriş”, “Heydər Əliyev və Azərbaycanda kitabxana işi” monoqrafiyaları, “Kitabxanaşünaslığın tarixi və metodologiyası” adlı dərsliyi xalqımızın elm və mədəniyyət tarixində qiymətli töhfələr kimi dəyərləndirilmişdir. Bakı Dövlət Universitetinin əməkdaşları – dos. A.Qurbanov, dosent Elçin Əhmədov, tarix üzrə fəlsəfə doktoru Pərviz Kazımi, b/müə. N.İsmayılova, baş/müə. Əliyusif Məmmədov, Prezident Kitabxanasının şöbə müdirləri Nazim Mustafayev, Zakir İsmayılov yubilyarın elmi-pedaqoji və ictimai-siyasi fəaliyyətindən, Azərbaycanda kitabxanaşünaslıq və biblioqrafiya elminə verdiyi sanballı töhfələrdən söhbət açdılar, onu təbrik etdilər. Sonda A.Xələfov həyatının ibrətamiz səhifələrindən, kitabxanaçılıq peşəsinin müqəddəsliyindən söhbət açdı, tədbirin təşkilatçalarına və iştirakçılara minnətdarlığını bildirdi.

M.F.Axundov adına Azərbaycan Milli Kitabxanasında

Milli Kitabxanada Azərbaycanda kitabxanaşünaslıq elminin banisi, Əməkdar elm xadimi, tarix elmləri doktoru, professor Abuzər Xələfovun anadan olmasının 85 illik yubileyinə həsr olunmuş tədbir və “Abuzər Xələfov.

Bibliografik məlumat kitabı”nın, Elektron məlumat bazasının təqdimat mərasimi keçirilmişdir.

Tədbiri Milli Kitabxananın direktoru, professor Kərim Tahirov açaraq tədbir iştirakçılarını salamlamış, sözü Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin Kitab dövriyyəsi və nəşriyyatlarla iş şöbəsinin müdiri Aslan Cəfərova vermişdir. O, nazirlik adından çıxış edərək alimə can sağlığı arzulamış, professorun faydalı ömür yaşadığını, böyük bir kitabxanaşünaslıq məktəbi yaratdığını, milli kitabxanaşünas-bibliograf kadrların hazırlanmasında səmərəli işlər gördüyünü söyləmişdir.

Sonra prof. Kərim Tahirov görkəmli alim haqqında geniş məruzə ilə çıxış etmişdir. O, Abuzər Xələfovun kitabxanaşünaslıq sahəsində əvəzsiz xidmətlərindən danışıq, bütün kitabxanaçıların müəllimi olmuş Abuzər Xələfova can sağlığı, uzun ömür arzulamışdır.

Tədbirdə BDU-nun Kitabxanaçılıq-informasiya fakültəsinin dekanı, dosent Azad Qurbanov, BDU-nun Bibliografiyaşünaslıq kafedrasının müdiri, dosent Nadir İsmayılov, Kitabşünaslıq və nəşriyyat işi kafedrasının müdiri, dosent Knyaz Aslan, Kitabxanaçılıq-informasiya fakültəsinin dekan müavini Mehmanəli Məmmədov, Milli Kitabxananın direktor müavini Mələk Hacıyeva və b. çıxış edərək A.Xələfovun kitabxana işinin təşkilində novator alim olmasından, geniş biliyə, zəngin təcrübəyə malik olan alimin bu sahədə ixtisaslı kadrların hazırlanmasında, seçilməsində çox mühüm işlər görməsindən və s. danışıqlar.

Sonda Abuzər Xələfov tədbirin keçirilməsinə görə Milli Kitabxanaya və onun yaradıcılığını əks etdirən bibliografiyanın ərsəyə gəlməsində əməyi olan hər kəsə təşəkkürünü bildirdi.

Görkəmli alimin yaradıcılığını, kitabxanaşünaslıq tarixində əvəzsiz xidmətlərini özündə əks etdirən “Abuzər Xələfov 85” adlı kitab sərgisi və Elektron məlumat bazası tədbir iştirakçıları tərəfindən böyük maraqla qarşılanmışdır.

Nəhayət, 2017-ci il dekabr ayının 25-də Bakı Dövlət Universitetinin Fəxri professoru, Əməkdar elm xadimi, A.A.Xələfovun 85 illik yubileyi ilə bağlı təntənəli yığıncaq keçirildi. Yığıncağı giriş sözü ilə BDU-nun rektoru akademik A.M.Məhərrəmov açdı. O, Abuzər Xələfovun keçdiyi şərəfli həyat yolu ilə bağlı geniş və məzmunlu çıxış etdi. Həmçinin qeyd etdi ki, Fəxri professor A.A.Xələfova bundan sonrakı mərhələdə də universitetin elmi-pedaqoji həyatında ehtiyac duyulacaqdır. Sonra yubiliyara bağlı çıxış etmək üçün söz məruzəçi dos. K.Asłana verildi. Məruzəçi A.Xələfovun elmi-pedaqoji fəaliyyətini mərhələlər üzrə təhlil etdi, onun şərəfli bir həyat yolu keçdiyini vurğuladı. Yubiley tədbirində Milli Məclisin Komissiya sədri Ə.Əmraslanov, həmçinin Təhsil Nazirliyinin, Mədəniyyət Nazirliyinin, ali

məktəblərin və digər orqanların əməkdaşları çıxış edərək A.Xələfovun elmi-pedaqoji fəaliyyətini yüksək qiymətləndirdilər, bundan sonrakı fəaliyyətində ona uğurlar arzuladılar.

Tədbirdə A.A.Xələfov Respublika Həmkarlar İttifaqı Konfederasiyasının xüsusi medalı və aylıq təqaüd ilə mükafatlandırıldı.

Yubiley nəşrləri

Azərbaycan kitabxanaşünaslıq elmi məktəbinin banisi.- A.A.Xələfov: Məqalələr toplusu. Bakı: BDU nəşriyyatı, 2016, 265 s.

Məqalələr toplusunda görkəmli elm, mədəniyyət xadimlərinin BDU-nun Fəxri professoru, A.A.Xələfovun 85 illik yubileyi münasibəti ilə alimin həyat və fəaliyyəti haqqında elmi məqalələri və xatirələri toplanmışdır.

Toplu respublikanın elm, mədəniyyət və kitabxana ictimaiyyəti üçün maraq doğuracaqdır.

1. Xələfov A.A., P.F.Kazımi. Türk dünyası Milli kitabxanaları. (monoqrafiya)-Bakı: Mütərcim, 2016.-200 səh.

Əməkdar elm xadimi, Fəxri professor A.A.Xələfov və dos. P.Kazımının "Türk dünyası Milli kitabxanaları" adlı monoqrafiyası Azərbaycan, Türkiyə, Qazaxıstan, Qırğızıstan, Türkmənistan və Özbəkistanda milli kitabxanaların yaranması, formalaşması, inkişafı və müasir vəziyyətinin öyrənilməsinə həsr edilmişdir. Bununla yanaşı, monoqrafiyada dünya milli kitabxanalarının elmi və praktiki funksiyalarının müəyyənləşdirilməsinin tarixi təkamülü öyrənilir və Türk xalqlarının milli mədəni inkişafında oynadığı əhəmiyyətli rol araşdırılır. Monoqrafiyada türk dövlətləri Milli kitabxananın beynəlxalq əlaqələrinin formalaşmasına da geniş yer verilir.

2. Xələfov Abuzər Alı oğlu, Qurbanov Azad İsa oğlu Kitabxanaların kompüterləşdirilməsinin əsasları: Dərslik. – İkinci nəşr, əlavə və dəyişikliklərlə. Bakı: Bakı Universiteti Nəşriyyatı, 2016.- 328 s.

Kitabda kitabxanaların kompüterləşdirilməsinin baza prinsipləri, texniki-proqram təminatı şərh edilmiş, İRBİS Avtomatlaşmış Kitabxana İnformasiya Sistemi vasitəsilə əsas kitabxana proseslərinin kompüterləşdirilməsi izah edilmiş, kitabxanalarda elektron sənəd göndərişi xidmətinin təşkili, elektron kitabxanaların yaradılması üçün zəruri olan proqram-texnoloji vasitələr, kitabxanalarda elektron informasiyanın təhlükəsizlik və qorunma üsulları haqqında məlumat verilmişdir. Kitab Əməkdar Elm xadimi, professor Abuzər Xələfovun rəhbərlik etdiyi «Kitabxanaların kompüterləşdirilməsi» ETL-də hazırlanmışdır. Kitabda

kitabxanaların kompüterləşdirilməsinin nəzəri məsələləri ilə bağlı hissələr professor A.A.Xələfov, müasir informasiya texnologiyası ilə əlaqədar hissələr isə dosent A.İ.Qurbanov tərəfindən işlənmişdir. Kitabxanaşünas-bibliograf ixtisasına yiyələnən ali məktəb tələbələri üçün nəzərdə tutulmuş bu dərslik eyni zamanda müəllimlər, magistrələr, kitabxanaçılıq texnikumlarının tələbələri və kitabxanadan istifadə edən hər bir oxucu üçün faydalı ola bilər.

3. Əhmədov E. Y. Uşaq və gənclərin kitabxana-informasiya təminatı.-Monoqrafiya.-Mürtəcim nəşriyyatı, 2016.- səh.245

Monoqrafiyada uşaq və gənclərin mütaliə xüsusiyyətləri və onların kitabxana-informasiya təminatı metodikası işlənmişdir. Uşaq oxucularının yaş qrupları üzrə kitabxana-informasiya təminatı və Respublika Uşaq kitabxanasında həmçinin Respublika Gənclər kitabxanasında informasiya texnologiyalarının tətbiqinin müasir vəziyyətinə geniş yer verilmişdir. Monoqrafiya ali və orta ixtisas, məktəblilər və kitabxana işçiləri üçün nəzərdə tutulmuşdur. Monoqrafiya Azərbaycanda Kitabxanaşünaslıq elminin banisi, Əməkdar elm xadimi, BDU-nun Fəxri professoru, BMT yanında İnformasiyalaşdırma Akademiyasının akademiki, tarix elmləri doktoru, prof. Abuzər Alı oğlu Xələfovun 85-illik yubileyinə ithaf olunur.

4. M.Ə.Məmmədov . Azərbaycanda texniki kitabxanaların inkişafı. Monoqrafiya . Bakı, “Avropa” nəşriyyatı, 2016. 284 s.

Monoqrafiyada Azərbaycan Respublikasında texniki kitabxanaların yaranması və inkişaf istiqamətləri araşdırılmış, bu kitabxanaların ayrıca şəbəkə kimi formalaşması haqqında məlumat verilmişdir. Həmçinin monoqrafiya texniki kitabxanaların formalaşması xüsusiyyətləri, mütəxəssislərə kitabxana-informasiya xidmətinin təşkilinin forma və xüsusiyyətləri tədqiq edilmişdir. Bu nəşr də prof. A.A.Xələfovun 85 illik yubileyinə həsr olunmuşdur.

**«ПОЧЕТНЫЙ ПРОФЕССОР» АБУЗАР ХАЛАФОВ - 85
ЮБИЛЕЙ ВЫДАЮЩЕГО УЧЕНОГО БИБЛИОТЕКОВЕДА
БГУ, ЗАВЕДУЮЩИЙ КАФЕДРОЙ «БИБЛИОТЕКОВЕДЕНИЕ»,**

АХМЕДОВ Е.Ю.

РЕЗЮМЕ

В статье обобщены мероприятия, проведенные в связи с 85-летием Почетного профессора БГУ Абузара Халафова.

Ключевые слова: Абузара Халафов, юбилей, почетный профессор.

**"HONORARY PROFESSOR" ABUZAR KHALAFOV - 85
ANNIVERSARY OF THE OUTSTANDING LIBRARY SCIENTIST
BSU, HEAD OF THE DEPARTMENT OF "LIBRARY SCIENCE"**

AHMADOV E.Y.

SUMMARY

The article summarized the activities carried out in connection with the 85th anniversary of BSU Honorary Professor Abuzar Khalafov.

Key words: Abuzar Khalafov, honorary professor.